

arbeidersmassa en de eerstgenoemde zijn maatschappelijk met het kapitalisme, waarvan het militarisme een bestanddeel is, verbonden.

Maar ja, al willen wij niet nalaten daarop de nadruk te leggen, waar de organisatie nu eenmaal mede uitging van de radicaal-pacifisten en hun aanwezigheid ook door ons op prijs wordt gesteld, zijn zulke uitingen natuurlijk niet geheel en al te vermijden.

Maar uit deze kritiek blijk dan, dat terwijl wij het gevoel van bevrediging van vele deelnemers volkomen begrijpen, er naar onze gedachten nog veel te doen valt, om volgende Pinksterbijeenkomsten te verbeteren.

DOELSTELLING

Na twee wereldoorlogen, revoluties en crisissen heeft het kapitalisme de weg naar het staatskapitalisme ingeslagen. In één land, Rusland, is deze ontwikkeling voltrokken. De verkoop van de arbeidskracht, het wezen van de kapitalistische uitbuiting, is gebleven. De inmenging door de staats-organen, met schijn-medezeggenschap der arbeiders, heft de vrijheid van de arbeider om de prijs voor zijn arbeidskracht zelf te bepalen, op. Hoewel nu nog voorzichtig, zal de staat bij een vrijer optreden der arbeiders om dit recht te handhaven en toe te passen, niet schromen, openlijk de meest meedogenloze onderdrukkingmaatregelen te nemen. De arbeidersklasse is daardoor in een totaal andere positie gekomen. Bij elk conflict, zelfs van geringe omvang, vindt zij de staat, met al zijn machtinstanties, tegenover zich. Zonder verzet zouden de arbeiders volkomen tot staats-slaven worden. Daarom is iedere tegenstand toe te juichen. Dit verzet valt echter tot nu toe steeds weer in handen van vakverenigingen en politieke partijen, die het aan hun staats-socialistische (lees staatskapitalistische) doeleinden dienstbaar maken.

De Spartacus-Bond roept daarom de arbeiders op elk verzet in eigen hand te houden, met angstvallige vermindering van vakverenigings- en partij-invloed, om zo een eigen, onverdeelde, georganiseerde macht te vormen, die in hevige worstelingen met de staatsmacht de maatschappij zal omwentelen, om te komen tot de gevestigde macht der arbeidersklasse: de associatie van vrije en gelijke producenten.

Abonnees opgelet!

Het derde kwartaal is bijna aangebroken. U bewijst de administratie een grote dienst, door uw abonnementsgeld een dezer dagen over te maken. En u bespaart de inningskosten. Storting op postrekening. Uitgeverij „De Vlam”, nummer 168797. Bedrag f 1.50 en als het kan iets extra's voor ons fonds „Spartacus op de Vesuvius”.

De arbeiders kunnen alleen zelf en vooral in de bedrijven de eenheid van actie tot stand brengen.

Stromingen in de Arbeidersbeweging

Het spreekt vanzelf dat van onze zijde als zeer belangrijk wordt gezien het propagandieren in de klasse van de gedachte, dat er zich in de laatste tientallen jaren en vooral in de laatste tijd zulke enorme veranderingen in het kapitalisme hebben voltrokken, dat ook de positie van de arbeidersklasse op veel punten belangrijk is gewijzigd en dat daardoor ook de klassenstrijd van veel tradities moet worden bevrijd en die strijd veelal op gans andere wijze dan vroeger zal moeten worden gestreden. Wij ontmoeten daarin niet alleen tegenstand in de klasse zelf. Deze zit nog met handen en voeten vast aan aan strijd- en organisatievormen -en ideologieën, die stammen uit het tijdperk van het opkomende min of meer liberale kapitalisme. Die tegenstand ondervinden wij ook van de zijde van politieke richtingsbewegingen in de arbeidersklasse, die zich baseren op ideologieën en maatschappijbeschouwingen die reeds in de honderd en meer jaren die nu achter ons liggen, vaak in heftige onderlinge strijd der bewegingen, zijn gevormd.

Zien wij dat alles duidelijk in, dan begrijpen wij eerst goed hoeveel moeite het de arbeiders moet kosten zich de nodige nieuwe inzichten eigen te maken. Het is ons echter evenzeer duidelijk, dat wij ook zelf voortdurend hebben te kampen met oude opvattingen waarvan we ons slechts na zware innerlijke strijd kunnen bevrijden. Is het niet zo, dat ieder mens, wanneer hij één of ander betoog aanhoort, zich afvraagt, uit welke opvatting stamt dit? Dan gaat dus de ervaring werken, het verleden rijst voor ons op en we gaan er zo gemakkelijk toe over alles in te delen op grond van wat zich in het verleden aan stromingen in de arbeidersbeweging aftekende. Dat maakt het zo moeilijk om nieuwe dingen te aanvaarden. Het wezen van het historisch-materialisme, het begrip dat de maatschappijverhoudingen, de klassenverhoudingen, zich wijzigen in verband met de ontwikkeling van de techniek, van de productiekrachten, wordt door velen wel aanvaard voor het verleden, en hoewel men het theoretisch voor de toekomst ook wil aanvaarden, past men deze denkmethode voor de eigen periode waarin men leeft niet toe en zweert bij uitspraken van de grote marxistische kerkvaders. Dat men daarmee het historisch-materialisme, dat dus uitgaat van voortdurende verandering, om hals brengt, dringt tot velen niet door.

Ook komt het wel voor dat degenen die vergrijsd zijn in de oude beweging, alles wat zij lezen of horen, beschouwen als een weerglans van de oude strijd tussen Marx en Bakounine, waarvan zijzelf toch maar hoogstens de na-strijd hebben beleefd. Zijn zij sociaal-democratisch, stalinistisch of trotskistisch ingesteld, dan antwoorden zij ons: „dat is de oude libertaire-socialistische taal.” Zijn zij uit het libertaire kamp dan volgt de opmerking: „Julie denkt nieuwe dingen te hebben gevonden, maar dat's veertig of vijftig jaar geleden al door de Vrij-socialistische beweging gesteld.”

Zie, dit alles is het beste bewijs, hoe moeilijk het is de problemen van deze tijd te stellen en duidelijk te maken.

Wij zijn historisch-materialisten, maar dat wil zeker niet zeggen, dat al datgene wat destijds door de Marxisten als politieke taken van de klasse werd gezien, door ons als juist wordt erkend. Nog minder wil het zeggen, dat wij dat voor deze tijd als juist aanvaarden. Met name wijzen wij b.v. de gedachte van de „Socialistische staat” af. Niet alleen zoals die destijds tegen bepaalde bourgeois-stromingen door de sociaal-democratie werd bestreden in de tijd van de oude Wilhelm Liebknecht en anderen, maar ook zoals die in de praktijk van het sociaal-democratie (dus met ubergrip van stalinisten en trotskisten) wordt betracht. Theoretisch door allen in het verleden aanvaard, leert de ontwikkeling van het economische en politieke leven ons nu sterker dan ooit in de praktijk, de juistheid van de opvatting, dat de staat een werktuig is van de heersende klasse in een klassenmaatschappij, ter bevestiging van de macht der heersers. De macht van de arbeidersklasse moet groeien in het economische leven, het bedrijfsleven, en heeft deze daarom eenmaal in lange afwisselende strijd de macht veroverd, dan is de staat daarmee verdwenen, omdat zij als machtsinstrument van de oude heersende klasse heeft afgedaan en de arbeidersklasse, die geen uitgebuite klasse meer onder zich heeft, aan zo een onderdrukkingsapparaat niet de minste behoefte heeft. De arbeidersklasse kan eigen macht alleen steunen op eigen beheersing van het economische leven.

Dit onderscheidt ons dus van alle staats-socialistische stromingen. Zijn wij daarmee in de oude zin van het woord „libertaire-socialisten” geworden? In gedeelte. Hierover een volgende keer.

Wordt vervolgd.

Zaterdag van De Vrije Gemeenschap

Zondag 3 Juli houden de Amsterdamse kameraden van de organisaties die deelnemen aan het Zomerkamp „De Vrije Gemeenschap” een zaterdag, die als voorproefje moet gelden van het in de eerste week van Augustus te houden socialistische weekkamp.

De bijeenkomst wordt in Overveen gehouden. Een mooi terrein is uitgezocht. Bij de voorbereiding wordt gezorgd, dat er drinken voor ouderen en kinderen beschikbaar zal zijn. De treinkosten bedragen per persoon ongeveer een gulden.

Verzamelen: trein-jeelnemers, om 9 uur op het Stationsplein C.S.

Fietsers: om half negen bij het standbeeld van Domela Nieuwenhuis op het Nassauplein.

U wordt hiermede allen tot deelname uitgenodigd. Ook Haarlemmers zijn welkom. We verzamelen te Overveen om kwart voor tien bij het station.

DE KAMPRAAD.

2 JULI 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No 27

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

Vrijheid en gebondenheid

De strijd tussen kerkelijk- en staatsgezag, die zich in de gerussificeerde Oost-Europese landen, de laatste jaren afspeelt, biedt op het ogenblik weer een nieuw voorbeeld. Nauwelijks is Hongarije, met de zaak van kardinaal Mindszenty uit de algemene belangstelling verdwenen, of Tsjechoslowakije doet van zich spreken. Het geval lijkt hier anders te liggen, want het draagt ongetwijfeld minder de schijn van een actie van de staat tegen een hooggeplaatste kerkelijke gezagsdrager, die zich in strijd met de nu eenmaal bestaande wetten heeft gedragen en deswege in aanraking komt met de justitie, zoals dit toch wel sterkt bij kardinaal Mindszenty het geval leek te zijn. Zo komt in dit nieuwe conflict nog sterker de gezagsstrijd op de voorgrond. Maar hierbij doet zich tegelijkertijd, veel meer dan in Hongarije, het element voor, dat de Katholieken zelf verdeeld zijn. Er is een „Nationaal comité voor Katholieke Actie” opgericht, dat de regering in haar strijd wil steunen. In dit comité hebben een aantal katholieke politici, verscheidene katholieke hoogleraren en zelfs meer dan zeventig priesters zitting genomen. Maar ook hier is het buitengewoon moeilijk de krachtsverhoudingen en de directe situatie te overzien. Natuurlijk belet dat de machthebbers buiten de Russische sfeer niet, om opnieuw alarm te slaan. Weer heet het, dat „de geloofsvrijheid in gevaar is”. Dat past in de algemene hetze tegen het totalitaire Rusland. Het is een uitstekend propaganda-middel tegen de imperialistische vijand. Allen die „de vrijheid lief hebben”, allen die „gelovig zijn” moeten tegen „dit ernstige gevaar” worden gemobiliseerd.

Wij willen in het geheel niet ontkenen, dat de persoonlijke vrijheid, ja de vrijheid in het algemeen in een economisch en politiek systeem als het Russische, volkomen ondergaat. Maar dwaas is het de katholieke kerk en de Westerse imperialisten als hoeders van „de vrijheid” te beschouwen.

Wat is eigenlijk „de vrijheid”? In de geschiedenis van de mensheid is er voortdurend voor gestreden, maar onder de wisselende maatschappelijke verhoudingen was het begrip vrijheid steeds verschillend. Evenzeer waren het in de loop van

de historie altijd weer andere groepen en klassen, die voor vrijheid streden. En ook in het maatschappelijk leven van nu, verstaan de klassen onder „vrijheid” gans verschillende dingen. Welke maatstaf moeten wij dus aanleggen?

Stellen wij ons een primitieve maatschappelijke orde voor de geest, waarin elk gezin zelfstandig in eigen behoeften geheel en al voorziet, waarin het gezin dus vooral door bodembewerking in de levensbenodigdheden voorziet, dan zal zulk een gezin een sterk ontwikkeld zelfstandigheids-, onafhankelijkheidsgevoel bezitten.

Maar de toestand wordt geheel anders, wanneer de grond slechts in vruchtbare staat kan blijven, indien over het gehele door de bevolking bewoonde gebied, bijvoorbeeld grote kostbare waterwerken moeten worden aangelegd en onderhouden. De zelfvoorziening van het gezin in het eerste geval bedoeld, wordt dan voor een belangrijk deel gemeenschappelijke voorziening. Als gevolg daarvan wordt het begrip vrijheid volkomen anders.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de maatschappijen uit de oudheid, zoals Egypte en het Rijk der Perzen, daardoor slavemaatschappijen waren, waarin dus voor de grote massa elk begrip van vrijheid ontbrak. Evenzeer lijkt het ons voor de beoordeling van het bestaan van vrijheidsbegrippen en idealen in het oude Griekenland en later in de Lage Landen aan de Zee, nodig mede in aanmerking te nemen, dat het maatschappelijk leven als gevolg van de bodemgesteldheid hier zwak en de gezinshuishouding sterk bloeide. Een en ander verklaart ons, dat „vrijheid” direct verbonden is met de strijd om het bestaan. En wanneer dan ook bij de geleidelijke ontwikkeling van de werktuigen, de arbeidsdeling steeds verder gaat, steeds minder mensen geheel in eigen levensonderhoud voorzien, wanneer de strijd om het bestaan voor allen gecompliceerder, immers meer en meer door productenuitruil, maatschappelijk wordt, dan komen andere en verschillende vrijheidsidealen naar voren. Toen het ambacht tot ontwikkeling kwam kreeg de ambachtsman, die zelf zijn producten in betrekkelijk grotere vrijheid voor de nog jonge markt ging ver-

vaardigen, bepaalde opvattingen over zijn vrijheid. De latere kapitalist in het in opkomst zijnde kapitalistische stelsel, kreeg ook en vooral tegenover de absolute vorst eigen begrippen van vrijheid. Hij wist zich een macht: eiste vrijheid van handel en bedrijf en..... politieke en geestelijke vrijheid. Dit staat vast, van hoe meer betekenis een klasse of groep in de maatschappelijke productie werd, hoe groter dus haar macht werd, hoe groter vrijheidsrechten zij aan zich trok.

Met andere woorden, de strijd om vrijheid is een onderdeel van de strijd om het bestaan, de strijd om het leven. Het mag lijken, dat de macht van de katholieke kerk niet op deze bestaanskwesitie der mensen is gegrond, in feite is dat toch het geval. Eerstens heeft deze kerkelijke macht in het verre verleden wel degelijk voor een belangrijk deel gesteund op het grondbezit, hetgeen toenmaals, omdat de grond het voornaamste middel van bestaan was, buitengewoon belangrijk was. De kerk „exploiteerde” bovendien het bijzondere terrein, dat direct aansloot op de waarneembare wereld. Het geloof aan een hiernamaals, zonder de zorgen van de strijd om het bestaan, maar dat men slechts door de zaligwording zou kunnen bereiken. Maar dat laatste maakte de mens afhankelijk van de geestelijkheid. Vandaar haar macht. Zij was gebaseerd op 's mensen afhankelijkheid van de geestelijkheid om een goed bestaan hiernamaals te verkrijgen.

Uit dit alles bemerken wij, dat vrijheid, overheersing en dwingelandij ten nauwste met elkaar zijn verbonden. Dat de geestelijke macht van de kerk over de mensen een machtig middel werd in handen van de heersers, is daaruit makkelijk te begrijpen.

En evenzeer is daardoor verklaarbaar, waarom in de geschiedenis zoveel wereldlijke heersers, de kerk voor hun macht over de massa hebben willen gebruiken. Vorsten, zowel als heersende klassen in de verschillende landen hebben daarom meermalen gestreefd naar een nationale kerk: een kerk die hun belangen zou steunen en dienen op het terrein van de overheersing van de geest. Het is duidelijk, dat de katholieke kerk momenteel zich ten nauwste verbonden weet met het Amerikaanse en Westerse kapitalisme.

En reeds daaruit is het te verklaren, dat Rusland niet gesteld is op de geeste-

voltrekt in en door de klassenstrijd. In wezen is het alles gebaseerd op het individueel vrijheidsverlangen, los van het besef dat de eeuwenoude strijd om vrijheid, in steeds nieuwe vormen, klasseverlangens tot uitdrukking bracht, en zich daardoor met de klassen en de klassenverhoudingen wijzigde.

Het optreden van de marxistische stroming in de arbeidersbeweging rond 1860 en 1870 op het direct politieke terrein, hield ten nauwste verband met de toen nog in volle omvang woedende strijd van de bourgeoisie tegen het absolutisme en de verwezenlijking van de burgerlijke vrijheid en democratie in die landen waar het moderne industriële leven ingang vond. Daarom werd aan staatsbemoeienis op sociaal terrein, arbeiders-kiesrecht, enz. grote betekenis toegekend.

Zo is ook het anarchisme en vrij-socialisme uit bepaalde, uit die tijd daterende maatschappelijke verhoudingen, te verklaren. Deze stromingen in de arbeidersbeweging moeten dus in hun oorsprong verklaard worden uit het toenmaals in de burgerlijke wereld groeiende verlangen naar verwerping van van bovenaf drukend gezag, gestelde dogma's enz. De vrije Rede (verstand) en individuele vrijheid op maatschappelijk en geestelijk terrein waren burgerlijke idealen. In de landen die een industriële ontwikkeling ondergingen, vonden zij weldra hun tegenhanger in de gedachte van de moderne staat en in het ontstaan van een groot proletariaat, dat zijn burgerlijke rechten (en plichten) ging eisen; het feit dat het dus als klasse in dit verband politiek ging optreden.

Maar in de landen, die in de ontwikkeling ten achter bleven, waar het absolutisme bleef heersen, werden de idealen van rede en vrijheid onder de revolutionairen vooral tot **individuele** idealen. En juist in die landen vond daardoor het anarchisme en vrij-socialisme een voedingsbodem. Wij denken aan Rusland en Spanje. Wat dit laatste land betreft is het opmerkelijk, dat toen de verhoudingen daar later onder revolutionaire omstandigheden de anarchistische organisaties tot invloed bracht, deze ook vervielen tot deelname aan de burgerlijke staat. Zelfs voor hen leek dit een eis van realiteit. Maar in het algemeen is voor deze groepen niet **klasse** en **klassekracht**, maar **rede** en **individuele vrijheid** het uitgangspunt van alle beoordeling.

Dit onderscheidt ons van de libertaire groepen. Wij zijn en blijven historische materialisten, omdat wij weten: „de geschiedenis van de mensheid is een geschiedenis van klassenstrijd”. En alleen binnen die opvatting kunnen wij denken aan rede en vrijheid, en..... aan strijd, die in voorwaarden en mogelijkheden ten nauwste verbonden is aan de kracht van de klasse. Daarover willen wij in volgende artikelen meer gaan zeggen.

OFFICIEEL ADVIES!

Schrik maar niet, lezer, met ons is het nog wel in orde: het bedoelde advies is niet van Spartacus, maar van..... de heer Lloyd V. Steere, economisch adviseur bij de Amerikaanse ambassade in Den Haag, dus geen medewerker aan ons blad. Hij gaf het advies ook niet aan ons, maar aan de Nederlandse Kamer van Koophandel voor Amerika in een vergadering te Utrecht, waar ook de ministers Van den Brink en Stikker tegenwoordig waren.

Een hoge-Pieten-gezelschap dus! En wat was nu de wijsheid, die hier ten beste werd gegeven?

Luister, o arbeider, en laaf je aan deze allerhoogste kapitalistische wetenschappelijke goochelheid:

„Zodra de mensen goed kunnen eten, zich goed kunnen kleden, werk hebben en een huis om in te wonen, zijn ze vanzelf geen communisten meer”. Aldus sprak de heer Steere.

Voor minister v. d. Brink van de firma Rome—Romme was dit nou niet bepaald „een nieuw geluid”. Wat drommel nog toe, wie hebben het in Nederland altijd over „Bezitspreiding” gehad?

Het lijkt allemaal een beetje onnozel, maar vergis je niet en geloof niet, dat de kopstukken van deze kapitalistische orde zelf overtuigd zijn van de mogelijkheid, de arbeidende bevolking dit alles te kunnen bezorgen. Natuurlijk was Marx een grote stommeling met zijn massale verarming, doch HUIZEN? GOEDE KLEDING? GOEDE VOEDING? en verder geen WERKELOOSHEID?

Kapitalime wil zeggen: KROTTEN — VODDEN — HONGER en RESERVE-LEGGERS van duizenden, die uit de productie gestoten werden.

Werkelijkheid is, de leuze: goedkoper produceren door het neerdrücken van het levenspeil. Want de concurrentie met het buitenland is scherper dan ooit en de dreigende derde wereldoorlog verslindt reeds nu in zijn voorbereiding millarden, zodat er voor goed eten, kleding en woningen niets overblijft.

Aan onze abonnees

Het derde kwartaal is aangebroken. Als gewoonlijk doen wij het verzoek aan onze abonnees om, teneinde nodeloos werk te voorkomen en vooral ook om de administratie te verlichten in de financiële zorgen, het abonnementsgeld zo spoedig mogelijk over te maken. Wij hebben er al herhaaldelijk op gewezen, hoe bij het begin van elk kwartaal, allerlei extra zware posten moeten worden voldaan, waardoor de moeilijkheden van de exploitatie toenemen. Daarover willen wij ditmaal niet uitweiden. Dit alles mag als bekend worden verondersteld.

Maar hoe onaangenaam wij het ook vinden, wij moeten ditmaal toch een zeer

ernstige mededeling doen. Twee jaar geleden stonden wij in een zodanige situatie, dat wij zelf moesten vrezten, dat er geen uitweg meer voor gevonden zou worden. Dank zij de buitengewone hulp, die wij van de vrienden van ons blad toen regelmatig zijn gaan ontvangen, kwamen we de moeilijkheden steeds weer te boven en zonder mankeren kon „Spartacus” twee jaar lang wekelijks verschijnen.

Ditmaal is de situatie echter dermate moeilijk, dat wij maatregelen zullen moeten beramen. Daarover zullen we in de kraat binnenkort nadere mededelingen doen. Maar ondertussen nijpt de nood zo, dat wij, noodgedwongen, er wel eens toe over zouden moeten gaan om het volgende nummer niet te laten verschijnen.

Daarom dit openhartig woord. Mocht het zijn, dat onze lezers dus de volgende week tevergeefs op Spartacus wachten, dan weten zij hoe de zaken er voor staan.

In elk geval hopen wij in het eerstkomende nummer, dat dus uiterlijk 16 Juli verschijnt, de nadere mededelingen te kunnen doen, waarover wij hierboven schreven. Dit meenden wij te moeten berichten om onaangename verrassingen aan de lezers te besparen.

Is het nodig nogmaals een beroep te doen op Uw aller medewerking om de krant, toch ook Uw krant, veilig te stellen?

REDACTIE EN ADMINISTRATIE

Zomerkamp

„De Vrije Gemeenschap”

Nog altijd is het weer guur! Maar toch, we staan vlak voor de zomer.

Toch maken wij onze vakantieplannen. Denkt daarbij aan het Socialistisch Zomerkamp De Vrije Gemeenschap.

De eerste week van Augustus bij Huls horst op de Veluwe. Opgeven aan en inschrijvingen bij: Jaap Meulenkamp, Blasiusstraat 30, Amsterdam-Oost.

Prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

Vergadering agenda

OPENBARE VOORDRACHT

door de heer G. Lutke Meijer op Maandag 4 Juli a.s. in „Huize Westeinde”, Westeinde 3 (bij het Frederiksplein). Onderwerp: „De jeugd en de vrije gedachte”.

Jeugdvereniging op Grondslagen der Vrije Gedachte „De Brug”

Steunt Spartacus!

16 JULI 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No 28

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid H.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

Verzet en Vrijheid

Wie met belangstelling de gebeurtenissen op internationaal economisch terrein poogt te volgen, en zijn inspanning, want die is er ongetwijfeld voor nodig, langzamerhand beloond ziet door een verkregen beter inzicht, vindt niet daarin alleen bevrediging. Met het winnen van dit inzicht gaat gepaard een beter oordeel over de positie waarin de arbeidersklasse verkeert. Allerlei onderwerpen, waarover de arbeiders zo van tijd tot tijd onderling spreken, moeten spreken, omdat ze hun eigen dagelijkse zorgen betreffen, staan hem duidelijker voor ogen en hij heeft zijn makkers in fabriek en bedrijf dus iets van betekenis te vertellen. Dat geeft hem een bijzondere voldoening en deze laatste wordt nog groter, wanneer hij in staat is, in plaats van de vele frases en algemeenheden, die zo vaak opgeld doen, klare aanwijzingen te geven omtrent de weg, die de klasse in de strijd heeft te gaan. Wij weten immers allen, hoezeer dat nodig is, willen de arbeiders tot een werkelijk nieuwe zelfstandige klasse-beweging komen.

Er wordt vaak gesteld, dat wij te moeilijk schrijven. En wij erkennen, dat hetgeen ons blad schrijft, niet altijd gemakkelijk te verteren kost is. Maar laat men begrijpen, dat ons blad in de eerste plaats geschreven wordt om ten aanzien van de vele problemen inzicht te brengen waar dit ontbreekt.

Willen we dat doen, dan zullen redactie en lezers steeds moeten pogen de maatschappelijke werkelijkheid te doorschouwen, ook en juist wanneer dat, en waar dat, moeilijk lijkt!

Wij moesten aan dit alles denken, toen wij ons voornamen te schrijven over datgene wat de laatste weken in en om Engeland plaats grijpt. De z.g. arbeidersregering in dat land verkeert in buitengewone moeilijkheden. De Engelse munteenheid is, zegt men, in gevaar. Devaluatie dreigt. De arbeiders zijn daarnaast in onrust. Terwijl wij dit schrijven zijn meer dan tienduizend havenarbeiders in staking. Ook de spoorwagarbeiders zijn al maandenlang in

actie, al zijn de stakingen onder hen nog maar van beperkte aard geweest en al is ook hun langzaam-aan-actie nog maar van beperkte omvang en steeds van korte duur geweest. In elk geval staat het vast, dat de regering ook in dit arbeidersoptreden een bedreiging ziet van de economische positie van Engeland, ja een bedreiging van het gezag van de staat.

Beide door ons genoemde punten — de financieel-economische positie van Engeland en de voortdurende arbeidsconflicten — kunnen niet los van elkaar worden gezien. Iets op ons verder betoog vooruit lopende, constateren wij, dat arbeidersstrijd, economie en politiek duidelijk één geheel zijn. Dit is een les voor al die arbeiders, die nog altijd zeggen: „laat de politiek uit de vakbeweging”, waarmee ze dan eigenlijk bedoelen, laat de politiek uit de arbeidersbeweging.

Hoe moeten wij nu de positie van Engeland, waarmee de positie van Nederland zeer nauw is verweven, beoordelen?

Dit destijds machtige, eerste kapitalistische, wereldrijk, heeft reeds in de eerste wereldoorlog veel van zijn kracht ingeboet. De overzeese gebiedsdelen wonnen voortdurend aan eigen kracht en betekenis en werden steeds onafhankelijker. Na de tweede wereldoorlog is het definitief van zijn plaats verdronken. Twee andere machten, Rusland en Amerika, hebben in het steeds verder ontwikkelende kapitalisme posities verkregen, waarbij Engeland in het niet zinkt. Buiten de sfeer van het staatskapitalistische Rusland, beheerst Amerika het economische leven en daarmee is het ook in de internationale politiek veelal van beslissende betekenis geworden. Engeland heeft zijn markten voor een belangrijk deel verloren. Doordat de invoer naar Engeland veel groter is geworden dan zijn uitvoer, verkeert het voortdurend in de positie, dat de betalingen aan het buitenland en vooral aan Amerika, veel groter moeten zijn, dan de ontvangsten uit het buitenland. Het is ongeveer te

vergelijken met een zaak, die regelmatig meer uitgaven heeft te doen, dan de ontvangsten zijn. Dat kan natuurlijk niet goed gaan. Dit is de oorzaak van de voortdurende dreiging van devaluatie van de Engelse munt, het pond sterling. De Engelse goudvoorraad daalt dan ook onrustbarend en de vorderingen van het buitenland op Engeland nemen regelmatig toe. Dit is natuurlijk ook een bedreiging voor al die landen, die deze vorderingen hebben, maar vooral voor degenen onder hen, die historisch sterk op het pond sterling zijn ingesteld. Onder deze landen behoort ook Nederland, dat door zijn eeuwenoude zeevaart, door zijn oude koloniale positie, in het algemeen door zijn oriëntatie op de Britse wereld, aan te merken is als behorende tot het sterlingblok. De gulden is dan ook ten nauwste met het pond verbonden. Een bedreiging van het pond, is een bedreiging van de gulden.

Willen wij als socialistische deze situatie beoordelen, dan moeten wij voorop stellen, dat de hele strijd tussen pond en dollar een strijd is van de kapitalistische concurrenten, Amerika en Engeland. Zoals destijds Duitsland, zijn thans ook andere landen, waaronder Engeland, gedwongen het economisch leven in die zin te leiden, dat zij invoer en uitvoer moeten regelen om de z.g. deviezenpositie recht te houden, dat wil zeggen, er voor te zorgen, dat er tenminste evenwicht gaat ontstaan in de betalingsverplichtingen aan en de vorderingen op het buitenland. Daarbij behoort het opvoeren van de uitvoer en het beperken van de invoer, als het kan vooral ten opzichte van het dollargebied. In wezen is dit dus de gewone kapitalistische concurrentiestrijd. Amerika eist een liberale economie, waarbij het dus de strijd aanbindt tegen de geleide economie van de arme landen. In dit opzicht wil Amerika een open-deur-politiek, Engeland en de andere landen van Europa, behoudens Zwitserland en België, die in een uitzonderlijk gunstige positie verkeren, kunnen daartoe niet overgaan en verlangen omgekeerd, dat de dollar lager wordt gewaardeerd, ten opzichte van het goud. Dat zou een rem zijn op aankoop van Amerikaanse goederen en anderzijds de prijzen van aan Amerika te leveren goederen en dus de vorderingen in dollars